

WYSTAWA „PRZYSZŁYM POKOLENIOM. 60 LAT MISJI NARODOWEGO INSTYTUTU DZIEDZICTWA” DOSTĘPNA DLA ZWIEDZAJĄCYCH W KRAKOWIE

Posted on 9 June 2022

8 czerwca na Placu Szczepańskim w Krakowie odbyło się otwarcie wystawy „Przyszłym pokoleniom. 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa”, organizowanej pod Honorowym Patronatem Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wystawa zrealizowana we współpracy z Ośrodkiem Terenowym NID w Krakowie została uroczystie otwarta z udziałem delegacji Ministerstwa Kultury Ukrainy. Wcześniej delegacja uczestniczyła w posiedzeniu Międzynarodowej Rady Konserwatorskiej, gdzie omówiono wyzwania związane z ochroną światowego dziedzictwa, a także polsko-ukraińskiego Miejsca Światowego Dziedzictwa UNESCO - Drewnianych cerkwi w polskim i ukraińskim regionie Karpat - wobec trwającej wojny w Ukrainie. W obradach wzięła udział Kateryna Chuyewa, Wiceminister Kultury Ukrainy oraz dr hab. Katarzyna Zalasieńska, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Plenerową wystawę ilustrującą 60-lecie misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa uświetniły wystąpienia władz miasta oraz województwa, a także przedstawiciele administracji publicznej, w tym Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk - Dyrektora Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Wojewódzkiego, Roberta Piaskowskiego – Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Kultury, architekta Piotra Turkiewicza – Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, a także dr hab. Katarzyny Zalasieńskiej – Dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz dr. Andrzeja Siwka – Kierownika Oddziału Terenowego NID w Krakowie.

W trakcie wystąpień goście podkreślali wkład i rolę Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz jego Oddziału Terenowego w Krakowie w ochronę zabytków, a także niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Zespół krakowski oddziału NID od ponad trzydziestu lat tworzą specjaliści różnych dziedzin, m.in. archeologii, historii, historii sztuki, etnografii czy architektury krajobrazu. Profil działania i interdyscyplinarność wywodzą się z koncepcji cenionych ekspertów - pierwszego dyrektora ośrodka prof. Zbigniewa Myczkowskiego, prof. Janusza Bogdanowskiego, prof. Tadeusza Chrzanowskiego oraz dr Mariana Korneckiego.

Narodowy Instytut Dziedzictwa wraz z jego Oddziałem Terenowym w Krakowie podejmuje szereg działań w kierunku ochrony zabytków dla przyszłych pokoleń. Zespół krakowski koordynował m.in. akcję ewidencji strat wojennych, realizował prekursorskie studium oddziaływania autostrady A4 na dziedzictwo kulturowe czy sporządził plany ochrony obszarów cennych pod względem kulturowym. Dzięki zaangażowaniu zespołu w opracowanie dokumentacji wniosków o wpis na Listę UNESCO, znalazły się na niej drewniane kościoły z terenów Małopolski i Podkarpacia oraz cerkwie drewniane usytuowane na terenie Polski i Ukrainy, które są dziś

szczególnie narażone na zniszczenie w wyniku prowadzonych przez Rosję działań wojennych na terenie Ukrainy.

Otwarcu wystawy towarzyszyły dwa panele dyskusyjne. Pierwszy z nich „**Zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń w objętej wojną Ukrainie: potencjał istniejących metod, instrumentów i technologii**”, stanowił kontynuację dyskusji związanej z **Rekomendacją Warszawską w sprawie odbudowy i rekonstrukcji dziedzictwa kulturowego**, opracowanej podczas konferencji The Challenges of World Heritage Recovery w Warszawie, w maju 2018 roku. W spotkaniu wzięli wówczas udział przedstawiciele wszystkich regionów UNESCO oraz organizacji doradczych ICCROM, a także Europejskich Komitetów Narodowych ICOMOS. Rekomendacja została również przyjęta przez Komitet Światowego Dziedzictwa na sesji w Bahrainie, przez co zdobyła ona status „soft law” oraz stała się oficjalnym dokumentem rekomendowanym przez UNESCO.

Od początku wojny Polska jest zaangażowana w ratowanie i zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego na Ukrainie. Koordynację tych działań prowadzi **Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie** – główny ośrodek rządowej pomocy dla ukraińskiego dziedzictwa kulturowego. Zostało ono powołane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Narodowym Instytucie Dziedzictwa. Kompetencje Instytutu oraz wieloletnia współpraca polsko-ukraińska od pierwszego dnia wojny stworzyły podstawy dla zorganizowania efektywnej pomocy dla zagrożonych zabytków i ratujących je instytucji kultury.

W sobotę wieczorem w swoim wystąpieniu Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski oskarżył Rosję o bezprecedensowe niszczenie ukraińskich zabytków kultury. Wśród obiektów, które uległy uszkodzeniu, zniszczeniu lub ograbieniu są muzea, archiwa, biblioteki i kościoły, które przetrwały II wojnę światową, ale nie oparły się rosyjskiej okupacji. Solidaryzując się z Państwem, pod koniec lutego, powołałem Centrum Pomocy dla Kultury na Ukrainie jako główny ośrodek koordynacji rządowej pomocy dla sektora kultury na Ukrainie. Centrum działa w strukturze Narodowego Instytutu Dziedzictwa, który w tym roku obchodzi 60-lecie istnienia. Jego głównym zadaniem jest koordynacja działań mających na celu ochronę ukraińskiego dziedzictwa kulturowego zagrożonego działaniami wojennymi, a także pomoc w zakupie sprzętu i materiałów niezbędnych do jego zabezpieczenia - to słowa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotra Glińskiego, które w nagrany wystąpieniu skierował do uczestników konferencji w Krakowie.

Jednocześnie Minister Gliński zapewnił: Mając świadomość skali strat jakie ponosi ukraińska kultura, jesteśmy gotowi, by w każdym wymiarze podzielić się z Państwem naszymi doświadczeniami, wiedzą i zasobami niezbędnymi do zabezpieczenia i odbudowy ukraińskiego dziedzictwa kulturowego.

Pełna wersja wystąpienia w formie video jest dostępna pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=8CQSEYRdzNE>

Dr hab. Katarzyna Zalasieńska, Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa dodała również - *Rosja świadomie prowadzi działania mające na celu zniszczenie ukraińskiego dziedzictwa kultury – świadectwa odrębności tego kraju. Na terenie Ukrainy znajduje się siedem miejsc światowego dziedzictwa. Jest to m.in. Ławra Peczerska i Sobór Mądrości Bożej w Kijowie oraz Stare Miasto we Lwowie. Z siedmiu wpisanych na Listę UNESCO miejsc, dwa są wspólnymi wpisami Polski i Ukrainy. Są to drewniane cerkwie w polskim i ukraińskim regionie Karpat oraz pradawne i pierwotne lasy bukowe na terenie Karpat. Na oficjalnej tzw. liście informacyjnej UNESCO, która gromadzi miejsca kandydujące do wpisu, umieszczono kolejne 17 lokalizacji na terenie Ukrainy. Są to m.in. obiekty znajdujące się w strefie obecnych działań wojennych – historyczne centrum Czernihowa, stanowisko archeologiczne Kamiana Mohyla w obwodzie zaporoskim, które wg źródeł jest obecnie zaminowane, charkowski Derżprom czy położony w obwodzie chersońskim rezerwat biosfery Askania Nowa.*

Drugi panel towarzyszący krakowskiemu otwarciu wystawy dotyczył kwestii „Ochrony zabytków w obliczu zmian klimatycznych. Między tradycją a nowymi wyzwaniami ochrony zabytków” i poświęcony był zapobieganiu negatywnym efektom zmian klimatycznych. Podczas panelu dyskutowano na temat dwutorowej ochrony zabytków poprzez adaptowanie obiektów zabytkowych do wymogów energooszczędności, minimalizowania kosztów użytkowania, a także przez ochronę samych obiektów, czy obszarów zabytkowych przed negatywnymi zjawiskami klimatycznymi. Eksperti odnosili się do zgromadzonych dotychczas doświadczeń, zarówno polskich, jak i zagranicznych, ale koncentrując się na problemach Małopolski.

Obchody otwarcia wystawy „Przyszłym pokoleniom. 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa” dofinansowane zostały ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Galeria zdjęć: Wystawa „Przyszłym pokoleniom. 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa”, Kraków 8 czerwca 2022 r.